

שיעור מספר 12 המשך נשים, גברים וכוח

הטרדה מינית - המשך

הילרי ליפס משייכת את ההתנהגות של שני הצדדים לאינטראקציה אחת מבין הרבה אינטראקציות חברתיות שמוסברות על ידי "תיאוריית החליפין החברתי" (Social exchange theory)

בתמצית: היכולת של אדם אחד להשפיע על אדם אחר תלויה בשליטה שיש לו על משאבים שהאחר רוצה בחליפין חברתי המבוסס על כוח, כל אחד נותן משהו שהשני רוצה, החליפין הרבה פעמים **לא מסתכם בשליטה מוחלטת** של אחד על השני. לדעתה – גם אם יש כאן חליפין של כוח, אין צד אחד שיוצא עם "כלום".

דוגמא: נניח שיש יחסי עובד-מעביד. המעביד רוצה שהעובד ישאר בעבודה מעבר לנדרש (ולא רוצה לשלם על זה, או משלם על זה סכום מינימלי). העובד לא רוצה. המעביד יכול לפטר אותו בתואנה שהוא לא מקיים את התנאים הבסיסיים של חוזה העבודה אבל הוא לא שש לעשות זאת (כי הוא צריך את העובד) גם העובד לא שש להיות מפוטר. ז"א – אין כאן כוח וחוסר כוח אלא יש מאזן כוחות.

בנושא הטרדה: הטרדה נקראת כזו כאשר האשה המוטרדת חשה שיש לה הכי הרבה מה להפסיד. כל עוד מדובר במשא ומתן לגיטימי, לא מדובר בהטרדה מינית. מתי זה קורה? אם יש שיחה, פלירטוט בקונטקסט מיני אבל לאשה המוטרדת יש דרישות גבוהות בתמורה והרבה מה להרוויח מהעניין.

השיקול הזה נקרא the principle of least interest: באינטראקציה חברתית, הצד שמראה את האינטרס הפחות בתוצאה הסופית של האינטראקציה הוא הצד עם הכוח.

תפקידים חברתיים וכוח:

השאלה שנבחן כאן: אין התפתח נושא הכוח באופן שונה בין המינים ומהו הבסיס לתפקיד החברתי שהמגדר משחק.

ישנם תפקידים קלאסיים שהיו מקובלים בעבר וחלקם עברו שינוי. לפי ליפס, לא כל כך משנה איך בחליפין הזה יוצא האיזון האם השיטות שונות בין נשים לגברים או שהשיטות זהות אבל מתאימות את עצמן לתפקיד החברתי.

ליפס לא מדברת על מגדר מבחינה פיסיוולוגית אלא על תפקיד חברתי.

כוח לגיטימי או לא לגיטימי – אם נתפס על ידי אנשים שכוח מופעל למען הגדלת העצמי (לצורך רווח אישי) הוא יחשב כשימוש לא-לגיטימי בכוח.

הכוח של המגדר לסכל כל שימוש בכוח (גם שימוש לטובה)

לפי ליפס, אצל נשים חיפוש הכוח תמיד יחשב לא-לגיטימי (ואישי) מכיוון שנשים תמיד היו מחוץ למעגל הכוח.

זו עמדת פתיחה בעייתית לנשים, כי כל מאמץ שלהן להשיג כוח יתקל בהתנגדות חברתית. לכן גם כשהיא תנסה לצבור כוח היא תתקל בהתנגדות של החברה לעניין הזה.

תופעה זו מכונה על ידי ליפס "סקסיזם ממוסד" (Institutionalized sexism)

ליפס טוענת במובן האידאולוגי שצריך להיות שוויון, גם בהנתן ההבדלים הפיסיוולוגיים.

עולה השאלה – אם גברים ונשים צריכים להיות שווים והתפקידים המקובלים גרמו לממסד כוח שמפלה נשים ונדרש מאמץ כדי לשנות את יחסי הכוח, מה יקרה עם נגיע לשוויון? (מבחינת הצורך לכוח והלגיטימיות) מי מבטיח שהשוויון לא יתהפך לצד השני.

התיאוריה של נורמן: הסיבה היחידה שהכוח לא יעבור לצד שני היא שגברים בנויים ממאפיינים אישיותיים שגורמים להם לשלוט על נשים ולנשים אין מאפיין כזה ולכן האיזון לא יתהפך.